

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 113.329 van 5 december 2002
in de zaak A. 117.147/X-10.845.**

In zake : de b.v.b.a. SINUZOID,
die woonplaats kiest bij
Advocaat M. DENYS,
kantoor houdende te 1000 BRUSSEL,
Grotehertstraat 12

tegen :

het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door de
Brusselse Hoofdstedelijke Regering,
dat woonplaats kiest bij
Advocaat P. COENRAETS,
kantoor houdende te 1050 BRUSSEL,
Rooseveltpaan 84, bus 3.

DE Wnd. VOORZITTER VAN DE Xe KAMER,

Gezien het verzoekschrift dat de b.v.b.a. SINUZOID op
21 februari 2002 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van het besluit
van 29 november 2001 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering "tot onteigening
van de overblijvende beschermde gebouwen van de brouwerij Wielemans gelegen op
de hoek van de Van Volxem- en Luttrebruglaan te Vorst.";

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van
wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door Auditeur
W. WEYMEERSCH, op grond van artikel 93 van het besluit van de Regent van
23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling administratie van
de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 16 september 2002, houdende bevel
tot neerlegging van het verslag over het beroep tot nietigverklaring en waarbij de
terechtzitting bepaald wordt op 8 november 2002;

Gelet op de mededeling van het verslag aan partijen;

Gehoord het verslag van Staatsraad J. BOVIN;

Gehoord de opmerkingen van Advocaat P. JONGBLOET die, loco Advocaat M. DENYS verschijnt voor de verzoekende partij, en van Advocaat C. LEPINOIS die, loco Advocaat Ph. COENRAETS verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van Auditeur W. WEYMEERSCH;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat bij besluit van 29 november 2001 van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering "tot onteigening van de overblijvende beschermde gebouwen van de brouwerij Wielemans gelegen op de hoek van de Van Volxem- en Luttrebruglaan te Vorst" wordt beslist dat om redenen van algemeen nut het behoud noodzakelijk is van het tot het beschermde onroerende erfgoed behorende goed, gelegen op de hoek van de Van Volxem- en Luttrebruglaan te Vorst, ingeschreven in het kadaster Sectie A, blad 2, percelen (in totaliteit) nr. 15 F 2, 15/03 en 15 H 2, vanwege hun historische en wetenschappelijke waarde en dat om redenen van algemeen nut het noodzakelijk is over te gaan tot de onteigening en onmiddellijke inbezitneming van bedoeld goed; dat de verzoekende partij op het ogenblik van het instellen van het beroep eigenaar is van dit goed;

Overwegende dat de verzoekende partij ten verzoeken van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op 4 april 2002 werd gedagvaard om te verschijnen op 15 april 2002 voor de Vrederechter van het gerechtelijk kanton Vorst op het te onteigenen goed en dit in uitvoering van het bevel uitgesproken door voormelde Vrederechter te Vorst op 29 maart 2002;

Overwegende dat de verwerende partij opwerpt dat wanneer de procedure tot onteigening in de gerechtelijke fase is getreden, zoals dit in casu het geval is, de Raad van State niet meer bevoegd is om kennis te nemen van het beroep tot nietigverklaring van het betreffende onteigeningsbesluit;

Overwegende dat de verzoekende partij repliceert wat volgt :

"Tegenpartij beperkt zich tot het verwijzen naar de onteigeningsprocedure voor de 'gewone' rechter en stelt dat omwille van die procedure de Raad van State niet bevoegd zou zijn om kennis te nemen van het beroep tot nietigverklaring.

Het is inderdaad zo dat de Raad van State en de 'gewone' rechter gevat in het kader van een onteigeningsprocedure over een 'concurrentiële' bevoegdheid beschikken, in de zin dat hun beiden wordt gevraagd om de wettelijkheid van de onteigeningsakte na te gaan.

In zijn arrest (...) wijst de Raad erop dat door de Wet van 26 juli 1962 niet is afgeweken van de bevoegdheidsregeling vervat in de artikelen 4 en 5 W. 14 april 1835, artikelen die de gewone rechter bevoegd maken om na te gaan of de vordering regelmatig werd ingesteld en of de door de wet voor de onteigening opgelegde vormen werden nageleefd. De Raad stelt verder dat art. 7 lid 2 W. 26 juli 1962 bij toepassing van dit beginsel, aan de vrederechter dezelfde bevoegdheid toekent. De Raad concludeert daaruit dat de door de wet aan de gewone rechter opgedragen bevoegdheid, de bevoegdheid van de Raad van State uitsluit.

Met zijn arrest dd. 3 maart 1972 zou het Hof van Cassatie herhalen dat, wanneer bij een onteigening ten algemenen nutte bij hoogdringende omstandigheden de onwettigheid van het onteigeningsbesluit wordt opgeworpen wegens een overschrijding of afwending van macht, de Raad van State onbevoegd is om hierover te beslissen (M. DENYS, *Onteigening en planschade*, dl. 1, Kluwer, 1995).

Men merkte aldus op dat dit veronderstelt dat de 'gewone' rechter gevat is met de middelen die voor de Raad van State werden ingeroepen en dat de 'gewone' rechter de gegrondheid van deze middelen inderdaad nagaat.

Nu is het zo dat de onteigeningsprocedure volgens de wet van 1962 weinig tijd laat aan de overbewaterde 'gewone' rechtbanken om de onteigening grondig aan de wet te toetsen.

In onderhavig geval heeft tegenpartij zelf hoger beroep ingesteld wegens overschrijding van de termijn van 48 uur.

Weliswaar verklaart de Rechtbank van Eerste Aanleg dat de onteigening regelmatig is (beschikkend gedeelte), na geoordeeld te hebben dat de rechter in beroep moet doen wat de Vrederechter had moeten doen, nl. zich uitspreken over de wettelijkheid van de onteigening en in voorkomend geval, over de provisionele vergoeding (p. 8-9). Doch het verzoek tot het stellen van een prejudiciële vraag wordt afgewezen met verwijzing naar de termijn van 8 dagen voorzien in art. 7, al. 3 W. 26 juli 1962 : de Rechtbank oordeelde dat de vraag wel nog kon worden gesteld in graad van herziening, omdat in deze niet hoogdringende procedure eveneens de wettigheid en de regelmatigheid van de onteigening kan nagaan (art. 16 al. 2 W. 26 juli 1962 - zie p. 9).

Daardoor erkent de Rechtbank van Eerste Aanleg dat de wettigheidscontrole door de 'gewone' rechter gebrekkig is omwille van de beperkingen die de korte termijnen van de hoogdringende onteigeningsprocedure opleggen.

Derhalve gaat de theorie van de exclusieve bevoegdheid van de 'gewone' rechter bij voorhanden zijn van een onteigeningsprocedure in feite niet op gelet op de praktische onmogelijkheid voor diezelfde 'gewone' rechters om de middelen op een adequate wijze te onderzoeken.

Deze theorie zou ook niet stroken met de wil van de wetgever, daar de voorbereidende werken van de Wet van 26 juli 1962 (dus na de oprichting van de Raad van State) deze exclusiviteit niet preciseren.

Bovendien rijst het probleem van de discriminatie.

Inderdaad zou, als men deze redenering van de exclusieve bevoegdheid zou doortrekken, een ongelijke behandeling in de hand gewerkt worden de partijen betrokken in de onteigeningsprocedure (die de wettelijkheid van de onteigening bij de Raad van State niet zouden aankomen) enerzijds, en derden anderzijds (die

wel in voorkomend geval een belang kunnen laten gelden in een procedure bij de Raad van State).

Tegenpartij verwijst naar een arrest van het Arbitragehof dd. 14 juni 1992.

'Voor de Raad van State deed de n.v. Aannemingsmaatschappij C.F.E. gelden dat ook na de aanvang van de gerechtelijke fase de Raad bevoegd is om kennis te nemen van het beroep tot nietigverklaring van onteigeningsbesluiten, omdat de vordering bedoeld in artikel 16, tweede lid, van de onteigeningswet van 26 juli 1962 niet de nietigverklaring van een onteigeningsbesluit beoogt - daarvoor is de rechterlijke macht niet bevoegd - en dat het recht van de onteigende om bij wege van een exceptie de onregelmatigheid van een onteigeningsbesluit te betwisten, niet gelijk is aan een vordering tot nietigverklaring, die noch hetzelfde voorwerp noch dezelfde gevolgen heeft. De voormelde n.v. voert hierbij aan dat de op dat stuk door het Hof van Cassatie en de Raad van State gevolgde rechtspraak een schending uitmaakt van de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet, aangezien die rechtspraak inhoudt dat belanghebbende derden wel en de onteigende niet de nietigverklaring kunnen verkrijgen voor de Raad van State.

De Raad van State overwoog dat het zich aansluiten bij die stelling omtrent de discriminatie van de onteigende ten aanzien van een derde die het onteigeningsbesluit wel rechtstreeks voor de Raad van State kan bestrijden, neerkomt op de vaststelling dat de artikelen 3, 6, 7 en 16, tweede lid, van de wet van 26 juli 1962 en 14 en 17 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State strijdig zijn met het gelijkheidsbeginsel dat in de artikelen 6 en 6bis van de Grondwet is verankerd.

Vervolgens schorste de Raad van State bij wijze van bewarende maatregel de tenuitvoerlegging van het bestreden besluit en stelde de voormelde vraag aan het Hof.

Het Arbitragehof stelt : 'Die bevoegdheid van de vrederechter sluit de bevoegdheid van de Raad van State uit om kennis te nemen van een beroep tot vernietiging van die handelingen, indien dat beroep is ingesteld door de onteigende of door een belanghebbende derde, als bedoeld in artikel 6 van de wet van 26 juli 1962.

Die bevoegdheidsuitsluiting speelt echter pas vanaf de dagvaarding om voor de vrederechter te verschijnen en ten aanzien van de personen die tot die procedure toegang hebben. De Raad van State blijft bevoegd ten aanzien van de gewone derden. Hij is ook bevoegd ten aanzien van de personen die zijn bedoeld in de artikelen 3 en 6 van de wet van 26 juli 1962, zolang de onteigenaar de eigenaar niet voor de vrederechter heeft gedagvaard'.

Het Arbitragehof vergelijkt de beide procedures (Vrederechter en Raad van State) en de termijnen die er dienen worden in acht genomen. Het Hof verwijst verder naar de mogelijkheid om de herziening te vragen en om in deze procedure de onwettigheid in te roepen.

Het Hof besluit aldus : 'Uit de vergelijking van de procedures die, enerzijds, de eigenaar en de belanghebbende derden, en, anderzijds, de gewone derden ter beschikking staan, blijkt dat beiden een gelijkwaardige rechtsbescherming genieten, zowel inzake de voorafgaande spoedprocedure als inzake het onderzoek ten gronde van het geschil.

Het naast elkaar bestaan van de twee procedures kan ongetwijfeld abnormale interferenties veroorzaken en tot tegengestelde oplossingen leiden. Maar het staat niet aan het Hof dat te verhelpen'.

Men merkte echter op dat de Rechtbank van Eerste Aanleg zelf heeft erkend dat zijn wettigheidscontrole sterk is beperkt door de dwingende termijnen waaraan hij gebonden is, en dat in casu het stellen van de prejudiciële vraag onmogelijk was, zodat de premisse van de redenering van het Arbitragehof (gelijkwaardigheid van beide procedures) in onderhavige zaak in feite niet opgaat";

Overwegende dat krachtens artikel 14 van de gecoördineerde wetten op de Raad van State ieder die van een belang doet blijken een beroep tot nietigverklaring kan instellen tegen "de akten en reglementen van de onderscheiden administratieve overheden"; dat die algemene bevoegdheid van de Raad van State uitgesloten is wanneer een specifiek gerechtelijk beroep tegen een bepaalde bestuurshandeling is georganiseerd; dat krachtens de bepalingen van de wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake onteigening ten algemenen nutte de vrederechter, wanneer de onteigenaar de vordering tot onteigening bij hem heeft ingeleid, als opdracht heeft de voor de onteigening vereiste besluiten van de onteigenende overheid zowel op hun interne als op hun externe wettigheid te toetsen; dat die bevoegdheid van de gewone rechter de bevoegdheid van de Raad van State uitsluit om kennis te nemen van een beroep tot nietigverklaring van die handelingen, indien dat beroep is ingesteld door de onteigende of door een belanghebbende derde, als bedoeld in artikel 6 van de wet van 26 juli 1962; dat die bevoegdheidsuitsluiting geldt vanaf de dagvaarding om voor de gewone rechter te verschijnen en ten aanzien van de personen die tot die procedure toegang hebben; dat zij ook geldt voor het beroep tot nietigverklaring dat bij de Raad van State is ingesteld vooraleer de vrederechter werd geadieerd; dat uit de niet betwiste gegevens van de zaak blijkt dat dit ten deze het geval is; dat het Arbitragehof in zijn arrest nr. 68/2002 van 28 maart 2002 (B.S. 18 juni 2002, blz. 27800) de door verzoekende partij in haar memorie van wederantwoord aangevoerde argumenten heeft weerlegd; dat de door de verwerende partij opgeworpen exceptie gegrond is; dat de Raad van State niet langer bevoegd is om kennis te nemen van het beroep tot nietigverklaring; dat het beroep kennelijk niet ontvankelijk is; dat het in die omstandigheden past de kosten van het beroep ten laste van de verwerende partij te leggen,

B E S L U I T:

Artikel 1.

Het beroep wordt verworpen.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op 175 euro, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op
vijf december 2002, door:

de H.	J. BOVIN,	wnd. kamervoorzitter, staatsraad,
Mevr.	A. TRUYENS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

A. TRUYENS.

J. BOVIN.